

Türkiye - İsveç ticaret ve kliring anlaşması ile buna bağlı protokol ve mektubların tasdiki hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 19/VI/1939 - Sayı : 4236)

No.
3638

Kabul tarihi
12 - VI - 1939

BİRİNCİ MADDE — Ankarada 20 son kânun 1939 tarihinde imza edilen Türkiye - İsveç Ticaret ve kliring anlaşması ile buna bağlı protokol ve mektublar imzası tarihinden itibaren meri olmak üzere kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

14 haziran 1939

TÜRKİYE İLE İSVEÇ ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile İsveç Kırallığı Hükûmeti, iki memleket arasındaki ticarî mübadeleleri takviye ve inkişaf ettirmek arzusuyla mütehassis olarak aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

İlişik (1) sayılı listede yazılı İsveç menşeli mallar mikdar bakımından hiç bir tahdide tâbi olmadan ve kezalık ilişik (2) sayılı listede gösterilenler de, her madde için tesbit edilmiş bulunan kontenjanlar hududu dahilinde Türkiyeye idhal edilebilecektedir.

Şurası mukarrerdir ki, İsveç ihracatı, fazla olarak, idhal anında Türkiyede meri olan umumî idhal rejiminden de istifade edecektir.

Madde — 2

Türkiye menşeli mallar İsveçe serbestçe idhal olunacaklardır.

Bu sistemin değişmesi halinde, işbu Anlaşmanın hükümleri müşterek bir itilâfla yeni şartlara in-tibak ettirilecektir.

Madde — 3

İşbu Anlaşma hükümlerine göre yapılan ticarî mübadelelerden doğan alacaklar, bu günkü tarihle imza edilen Kliring anlaşması hükümleri dairesinde tesviye olunacaktır.

Madde — 4

İşbu Anlaşmanın meriyete girmesinden sonra her iki taraftan sevkedilecek mallara, iki memleketin salâhiyetli makamlarınca ilişik nümuneye uygun ve çift nüsha olarak verilecek, bir menşe şahadetnamesi terfik olunacaktır.

Bu şahadetnamelerin B ikinci nüshası idhal gümrüğü bürosunca damgalanacak ve idhalâtçımm tediye de bulunacağı müesseseye bu büro marifetile tevdi olunacaktır.

Madde — 5

İşbu Anlaşma 20 ikinci kânun 1939 da meriyete girecek ve 31 ilkkânun 1939 tarihinde hitama erecektir.

Meriyet müddetinin inkizası tarihinden üç ay evvel iki memleketten biri tarafından feshi ihbar edilmediği takdirde, anlaşma birer senelik devreler için, kendiliğinden yenilenmiş olacaktır.

Ankarada 20 ikinci kânun 1939 tarihinde iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

Nebil Batı

Eric Gyllenstierna

1 sayılı liste

Aşağıda tadad olunan tarife pozisyonlarına giren İsveç menşeli malların Türkiyeye idhali miktar bakımından hiç bir tahdide tâbi tutulmayacaktır:

Tarife No.	Tarife No.
66 a	558 a,b
89	563
327 a	564
328 a	565
330 a	570 b,d
332	598
342 a,b	618
390 b	619
444	633
481 c (x)	648 a,b
488 a,b	649 d
505	651 (x)
517	652 (x)
520 a,b	656 (x)
523 a 1,2	657 (x)
524	658 (x)
528 a,b	659 (x)
529 b	660 (x)
533	661
534	662
538 a,b,c,d,e,f	663
539 a,b,c,d,e,f	664
544 a	665
551 b	666 (x)
552 b	667 b
555 a,b	709 a
557 a,b	

(x) Yukarıda tadad olunan 481 c, 651, 652, 656, 657, 658, 659, 660 ve 666 tarife pozisyonlarına

dahil bulunan malların idhali, memleketin sanayileşmesine yarayan makineler mevzu bahis oldukça, Türkiye Cümhuriyeti İktisad vekâletinin evvelden müsaadesine tâbidir.

2 sayılı liste

Kontenjana tâbi İsveç emtiası

Türk tarife No.	Senelik kontenjan Kg. olarak
106 b,e	5.000
231	8.000
306 a	12.000
324 a	85.000
b	85.000
c	360.000
331	6.000
337	6.000
341 c	80.000
447 a	60.000
b	10.000
529 c	70.000
532 c	400.000
541 a	130.000
b,e	20.000

A - Nüshası

Menşe şahadetnamesi

No.:

Gönderen

Gönderilen

İsim İsim
 İkametgâh İkametgâh
 Sokak Sokak

Malm nevi:

Ambalâj tarzı:

Koli adedi:

Marka ve No.:

Sıklet { Gayrisafi Kg.
 Safi Kg.

Kıymet:

Sevk yolu:

Yukarıda gösterilen malların menşeli olduğu ve işbu şahadetnamenin 20 ikinci kâ-

nun 1939 tarihli Türkiye - İsveç Ticaret anlaşması hükümlerine tevfikân verilmiş olduğu tasdik olunur.

..... 193

B : İkinci nüshası

Menşe şahadetnamesi

No.

(Yukarıdaki formülün tekrarı)

Bu ikinci nüsha, A nüshasındaki numaranın aynini ihtiva edecek, idhal gümrüğü bürosunca damgalanacak ve idhalâtçının tediyyatta bulunacağı müesseseye bu büro marifetile tevdi olunacaktır.

TÜRKİYE İLE İSVEÇ ARASINDA KLİRİNG ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile İsveç Kırallığı Hükûmeti, iki memleket arasındaki ticarî mübadelelerden doğan tediyelerin tesviyesini kolaylaştırmak gayesile, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Türkiye menşeli malların İsveç idhalinden mütevellid bütün ticarî matlubat, borcu teşkil eden meblâğın, Clearingkontoretin veznedarı sıfatile Sveriges Riksbanka İsveç kronu olarak tediyesi suretile tesviye olunacaktır.

Bu suretle tahsil olunan mebalîğ aşağıda gösterilen tarzda kullanılacaktır:

a) % 25 i, Sveriges Riksbank nezdinde Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namına, bu bankanın serbest tasarrufuna âmade bulundurmak üzere açılıp İsveç kronu ile tutulan hususî bir B hesabına yatırılacaktır.

b) İşbu anlaşmanın meriyete vazından sonra İsveç idhal olunacak Türkiye menşeli krom ve incir bedellerinin % 75 i, Clearingkontoret marifetile, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namına açılıp İsveç kronu ile tutulan ve A tesmiye edilen, faizsiz, bir kliring hesabının matlubuna kaydolunacaktır.

c) İşbu anlaşmanın meriyete vazından sonra İsveç idhal olunacak, krom, incir ve tütün müstesna, Türkiye menşeli bilûmum mallar bedelinin % 75 i, Clearingkontoret marifetile, Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası namına açılıp, İsveç kronu ile tutulan ve C tesmiye edilen, faizsiz, bir hususî takas hesabının matlubuna kaydolunacaktır.

d) İşbu anlaşmanın meriyete vazından önce İsveç idhal edilmiş olan Türkiye menşeli mallar bedelinin % 75 i ile, bundan böyle İsveç idhal edilecek olan Türkiye menşeli tütünlerin bedelinin % 75 i, İsveç ihracatçılarının mütedahil alacaklarının, 3 neü maddeye tevfikân, tasfiyesine tahsis olacaktır.

Madde — 2

İsveç menşeli malların Türkiyeye idhalinden mütevellid bütün ticarî matlubat, borcu teşkil eden meblâğın, Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasına Türk lirası olarak tediyesi suretile tesviye olunacaktır.

Bu suretle tahsil olunan mebalığ, hususî takas muamelâtından tahassul edenler müstesna olmak üzere, aşağıda gösterilen tarzda kullanılacaktır:

a) İşbu anlaşmanın meriyete vazından sonra İsveçten Türkiyeye müteveccihen sevkolunan malların bedeli, Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası tarafından, Clearingkontoret namına açılıp, İsveç kronu ile tutulan ve A tesmiye edilen, faizsiz, bir kliring hesabının matlubuna kaydolunacaktır.

b) İşbu anlaşmanın meriyete vazından önce İsveçten Türkiyeye müteveccihen sevk edilmiş bulunan malların bedeli, 3 neü maddede tarif edilen bir D hesabının matlubuna kaydolunacaktır.

Madde — 3

Türkiye ile İsveç arasındaki 31 - XII - 1937 tarihli kliring anlaşmasının 3 neü maddesinde derpiş edilen kliring hesabı caminin matlubunda, İsveç ihracatçıları lehine mevcut bakiye, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası tarafından, Clearingkontoret namına açılıp İsveç kronu ile tutulan, faizsiz, bir D hesabına kaydolunacaktır.

Bu hesabdaki alacakların tasfiyesi, işbu anlaşmanın meriyete vazından önce İsveç idhal edilmiş olan Türkiye menşeli malların bedelleriyle ve bundan böyle İsveç idhal edilecek olan Türkiye menşeli tütün bedeliyle, tarih sırasına göre ve birinci madde hükümlerine tevfikan, icra olunacaktır. Bu sonuncu mahsulün idhalile icra edilecek debloka, icabı hale göre tarih sırasına tâbi tutulmadan da yapılabilecektir.

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Clearingkontoret, idhalleri, D hesabındaki mütedahil alacakların tasfiyesine aynı şerait dahilinde imkân verebilecek Türkiye menşeli diğer malların tütüne ilâve edilmesi için anlaşabileceklerdir.

Madde — 4

İşbu anlaşmada geçen bedel tabirinden malların, F. O. B. fiatı anlaşılacaktır.

Bununla beraber, ihracatçı tarafından ödenmiş olan konşimentolarla sigorta poliçelerine müteallik navlunlarla sigorta masrafları baliği, evrakı müsbitenin ibrazı üzerine Türkiyede, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasına ve İsveçte, Sveriges Riksbanka tediye edilecektir.

İdhalâtçı memleketin alâkalı müessesesince bu suretle tahsil olunan mebalığ diğerinin emrine serbest döviz olarak âmade bulundurulacaktır.

Madde — 5

İki memleket arasındaki ticarî mübadelelerden mütevellid olup İsveç ihracatçıları Türkiyedeki mümessillerine borçlu buldukları masraf ve komisyonlarla, Türk ihracatçıları İsveçteki mümessillerine borçlu buldukları masraf ve komisyonlar A kliring hesapları yolile tesviye olunacaktır.

Bununla beraber, Clearingontoret ve Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası, bu mebalığın mahiyet ve sureti istimalini ve bunların hakikaten yukarıda zikredilen masraf ve komisyonların mukabilini teşkil edib etmediklerini tahkik ve kontrol etmek hakkını muhafaza ederler.

Madde — 6

Türk liralasının İsveç kronuna ve İsveç kronlarının Türk lirasına tahvili, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasının malûm bulunan son alış ve satış kurları üzerinden yapılacaktır.

Faturaların İsveç kronile veya Türk lirası ile tanzim edilmemiş olması halinde, tahsilât, mevzu bahis dövizin malûm bulunan son Londra kurları üzerinden İsveç kronuna tahvilinden sonra yapılacaktır.

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası bu alış ve satış kurlarında vuku bulacak herhangi bir tahavvülden Sveriges Riksbankı telgrafla haberdar edecektir.

Madde — 7

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ile clearingkontoret kendilerine yapılacak tediyelerden yekdiğerini müteakabilen mümkün olan süratle haberdar edeceklerdir. Her tahsil ihbarnamesi, hak sahiblerine tediyat yapılabilmesi için lâzım olan tarih ve menşey kayıdlarını muhtevi olacaktır.

Hak sahiblerine tediyat Türkiyede, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası tarafından ve İsveçte, Clearingkontoret tarafından 1, 2 ve 3 neü maddelerde derpiş edilen hesabların mevcudatı dahilinde icra olunacaktır. A kliring hesaplarının zimmetinden tediyat 1 nei ve 2 nei maddelerde derpiş olunan tahsilât tarihleri sırasile icra olunacaktır.

Madde — 8

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası ve Clearingkontoret, bu günkü tarihle imzalanan ticaret anlaşmasının 4 neü maddesinde derpiş edilmiş olan menşey şahadetnamelerinin damgalanmış B ikinci nüshalarını, bunlara müteallik tahsil ihbarnamelerine iliştirerek, birbirlerine göndereceklerdir.

Bununla beraber, Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası veya Clearingkontoret tahsil anında menşey şahadetnamesinin damgalanmış B ikinci nüshasına henüz malik bulunmadıkları takdirde dahi tahsil ihbarnamelerini, bu ikinci nüshalar terfik edilmemiş olduğu halde, yine birbirlerine göndereceklerdir.

Ancak şurası mukarrerdir ki, Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası ve Clearingkontoret, mezkûr ikinci nüshaları malın tamamile gümrüklenmesinden sonra birbirlerine göndermek için lâzım gelen tedbirleri alacaklardır.

Madde — 9

İki Hükümetten her biri, idhalâtçıları işbu Anlaşma hükümlerine uymaya mecbur edecek lüzumlu tedbirleri alacaktır.

Madde — 10

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası ile Clearingkontoret işbu Anlaşmanın muntazam işlemesi için lüzumlu olan teknik usuller üzerinde anlaşacaklardır.

Madde — 11

Krom, tütün ve incir müstesna, Türkiye menşeli mallar İsveç menşeli mallarla, bu günkü tarihli Ticaret anlaşmasının birinci maddesi hükümleri çerçevesi dahilinde, hususî takas mevzuu teşkil edebileceklerdir.

Türkiye ile İsveç arasındaki 31 ilk kânun 1937 tarihli kliring İtilâfnamesinin meriyet müddeti zarfında başlamış olub, bu müddetin inkizası tarihinde ikmal edilmemiş bulunan hususî takas muameleleri, mezkûr itilâfnamenin hükümleri dahilinde ve müddetinin inkizası tarihinden itibaren altı aylık bir mühlet zarfında tasfiye edileceklerdir.

İşbu maddede derpiş edilmiş olan muameleler iki memlekette her birinde meri usul ve kavaide tâbi olacaklardır.

Madde — 12

Türkiye veya İsveç menşeli olub müteakabilen İsveç veya Türkiyeye idhal edilecek malların mubayaatı için avans namile yapılacak tediyat, Clearingkontoret ile Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasının muvafakati şartile, işbu Anlaşma hükümlerine tevfikan tesviye edilecektir.

Madde — 13

1 — İşbu Anlaşmanın müddetinin inkizasında, diğey Memleket nezdinde lehine bir alacak baki-

yesi kalacak olan Memleketin idhalâtçıları, bu bakiyeye tekabül eden matlûbatın tamamen tasfiyesine kadar, idhalâtları bedelini işbu anlaşma hükümleri mucibince tediye devam edeceklerdir. Keza işbu anlaşmanın müddetinin inkizasından evvel, kredi ile idhal edilmiş olan malların bedelleri de işbu Anlaşma hükümlerine tevfikân tediye edilmekte devam edecektir.

2 — Bundan başka, işbu Anlaşmanın müddetinin inkizası anında icra safhasında bulunan hususî takas muameleleri de, mezkûr Anlaşma hükümleri dahilinde tasfiye edilecektir.

Madde — 14

İşbu Anlaşma, bu günkü tarihli Ticaret anlaşması ile aynı tarihte meriyete girecek ve onunla aynı meriyet müddetini haiz olacaktır.

Ankarada 20 ikincikânun 1939 tarihinde iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

Nebil Batı

Eriç Gyllenstierna

PROTOKOL

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile İsveç Kırallığı Hükûmeti, Ticaret ve kliring anlaşmalarını imza ederken, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Bu günkü tarihle imzalı Ticaret anlaşması hükümlerine tevfikân Türkiyeye idhalleri kabul edilmiş olan ve ilişik A listesinde yazılı bulunan Türk gümrük tarife numaralarına dahil İsveç menşeli malların bedellerinin A kliring hesapları yolile tediye, ancak 630 000 Türk lirasına kadar ve her madde grubu için tesbit edilmiş olan plafonlar dahilinde icra edilebilecektir.

Bununla beraber, İsveçteki A kliring hesabına yapılan tediye yukarıda zikredilen meblâğı tecavüz ettiği takdirde, fazlası, Türk Hükûmeti tarafından İsveç menşeli malların mubayaasında serbestçe kullanılacaktır.

Yukarıda işaret edilmiş olan plafonlar dahilinde Türkiyeye idhal edilecek İsveç menşeli mallara tefriki icab eden menşe şahadetnameleri Clearingkontoretin vizasını havi olacaklardır.

Yukarıda sözü geçen Anlaşmaların meriyete vazından önce İsveçten sevkedilen İsveç menşeli mallar Türkiyeye, yukarıda mezkûr plafonlar haricinde idhal edilecektir. Bu malların bedeli, bu günkü tarihle imzalı Kliring anlaşmasının 2 nci maddesinin b fıkrası hükümlerine tevfikân D hesabına kaydolunacaktır.

Yukarıda zikredilen Ticaret anlaşması hükümlerine tevfikân ve balâda mezkûr plafonlar haricinde Türkiyeye idhalleri kabul edilmiş olan İsveç menşeli malların bedeli, Kliring anlaşmasının 11 nci maddesinde derpiş edilmiş olduğu şekilde, hususî takas yolile tesviye edilecektir.

Ankarada, 20 ikinci kânun 1939 tarihinde, iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

Nebil Batı

Eriç Gyllenstierna

A - Listesi

Türk tarife No.		Senelik kontenjan Türk lirası olarak
323 - 363 (x)	Kâğıd ve kâğıddan eşya	60 000
440 - 449	Kauçuk ve kauçuk eşya	25 000
516 - 553	Her nevi demir ve çelik	100 000
554 - 568	Bakır ve halitaları	20 000
613 - 634	Alâtı basariye ve fenniye, cihazlar ve bunların aksamları ve sair alât	60 000
635 - 647	Esliha ve mühimmat, mevaddı infilâkiye	60 000
648 - 666/2	Makineler	180 000
(649 A, B hariç)		
649 A, B, 681 (x)	Demiryolu müteharrik malzemesi	60 000
	Diğer emtea (Yünlüler, pamuklular, yün ve pamuk ip-likleri ve jüt mensücat hariç)	65 000
Mecmu kontenjan		630 000

Yukarıda zikredilen plâfonlardan bazılarının ilk altı ay nihayetinde tükenmemiş oldukları halinde, bakiye kalan mebalığ, iki Tarafın mütabakatı ile, diğer plâfonlar arasında tevzi olunabilecektir.

(x) Türkiye Cümhuriyeti İktisad vekâletinin evvelden müsaadesile.

Mektublar

Ankara, 20 ikinci kânun 1939

Bay elçi,

Bu günkü tarihle imazalı, Türk - İsveç Kliring anlaşmasının 6 ncı maddesine atfen ve Ekselânsınız tarafından bana vaki talebe cevaben faturalarım İsveç kronu veya Türk lirası ile muharrer olmaması halinde, tahsilâtın İsveçte, mevzubahs dövizin Stockholm'da bankalarca malûm son kurlar üzerinden - bu kurlar Londra kotasyonlarına müstenid olduğu ve temevvüçleri de normal hadler dahilinde kaldığı müddetçe - İsveç kronuna tahvilinden sonra yapılabileceğini size teyid ile kesbi şeref eylerim.

İhtiramatı faikamın teminatını kabul buyurunuz Bay Elçi.

Ekselâns
Bay Baron Eric Gyllenstierna
İsveç Elçisi
Ankara

Nebil Batı

Ankara, 20 ikinci kânun 1939

Bay elçi,

Ekselânsımız, bu günkü tarihle bana, meali aşağıda yazılı bir mektub göndermek lûtfunda bulundular:

«Bu günkü tarihle imzalı, Türk - İsveç Kliring anlaşmasınının 6 nci maddesine atfen Ekselânsınız tarafından bana vaki talebe cevaben faturaların İsveç kronu veya Türk lirası ile muharrer olmaması halinde, tahsilâtın İsveçte, mevzubahs dövizin Stockholm'da bankalarca malûm son kurlar üzerinden - bu kurlar Londra kotasyonlarına müstenid olduğu ve temevvüçleri de normal hadler dahilinde kaldığı müddetçe - İsveç kronuna tahvilinden sonra yapılabileceğini size teyid ile kesbi şeref eylerim».

Hükûmetim namına sened ittihaz ettiğim bu mektubun vürudunu bildirmekle kesbi şeref eylerim.

İhtiramatı faikamın teminatını kabul buyurunuz Bay Elçi.

Ekselâns
Bay Nebli Batı
Orta Elçi ve
Hariciye vekâleti Umumî
kâtib muavini
Ankara

Eriç Gyllenstierna

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	13 - VI - 1939 ve 1/20
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden kelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	14 - VI - 1939 ve 4/977
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa
	:	1 10
	:	2 82
	:	3 6,91,93,98,121:124